GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE DI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr. pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 261 — *Vinerĭ, 27 Noemvre (9 Decemvre).* — 1887.

Brașovŭ, 26 Noemvre 1887.

Părerea, ce amŭ esprimat'o erĭ asupra comunicatului oficiosŭ apărutŭ în „Fremdenblatt", o vedemŭ împărtășită și de foile din Viena și Pesta, ce ne au sositŭ cu posta de adĭ.

Situațiunea s'a posomorîtŭ din causa atitudinei amenințătóre a Rusiei. Acésta se accentuéză adĭ, ca nicĭodată până acum, de către diarele memorate.

„Seriόse simptome," scrie „Neue freie Presse" de Mercurĭ, „ne indică că în acele regiunĭ, unde se decide asupra sórtei monarchiei, se cumpĕnescŭ importante decisiunĭ. Archiducele Albrecht a sositŭ adĭ în Viena și motivulŭ reîntórcerei sale dela Arco se pune în legătură cu mĕsurile militare, ce arŭ puté sĕ fiă impuse monarchiei de situațiunea politică.

„Incă de multŭ, — adaugă numita fóiă — nu mai este secretŭ, că conducerea superióră a armatei urmăresce cu cea mai mare neîncredere îngrămădirea cea mare a trupelorŭ rusescĭ la granițele austriace. Fantasia viuă a Rușilorŭ e atrasă mereu de icóna ce șĭ-o zugrăvescŭ, cum nenumĕratele cete ale cavaleriei lorŭ ușóre se revarsă fără veste ca lăcustele peste Galiția, năvălindŭ asupra acestei țĕrĭ lipsită de apĕrare, distrugĕndŭ drumurile de ferŭ și căile de juncțiune, și înaintândŭ fără resistență până în spinarea Carpațilorŭ. Nu-i vorbă amŭ puté despreţui astfelŭ de lăudăroșii, dér cu tóte astea suntemŭ neliniștițĭ décă soldații rușĭ se îngrămădescŭ în masse totŭ mai dese în apropierea imperiului nostru. Acéstă concentrare pare că e privită și de către guvernulŭ austriacŭ ca o turburare morală a păcii, căcĭ cu celŭ mai apăsatŭ tonŭ se vestesce adi într'unŭ comunicatŭ oficiosŭ, că décă se vorŭ continua concentrările rusescĭ, Austria va fi constrînsă sĕ pună întrebarea, că óre grija imperiósă pentru siguranța monarchiei nu cere și din partea nóstră mĕsurĭ corĕspundĕtóre, pentru ca sĕ nu rĕmânemŭ îndĕrĕtŭ față cu pregătirile amenințătóre și cu totulŭ neprovocăte ale vecinului."

„Asemenĭ cuvinte" — dice „N. fr. Presse" — „potŭ fi astădĭ numai unŭ avertismentŭ; *dér celŭ ce le a pronunțatŭ odată, póte fi ușorŭ constrînsŭ, de a păși pe puntea, care duce la faptă.*"

Fóia vienesă apeléză mai departe la precauțiunea politică, ce o recomandă guvernului pe lângă precauțiunile militare, și esprimă părerea, că orĭ ce lovitură ce s'ar îndrepta în contra Austriei, ar fi privită în Germania ca unŭ semnalŭ pentru luptă, căcĭ puterea germană se razimă adĭ pe alianța cu Austria.

Vorbindŭ de alianța monarchiei nóstre cu Germania, „N. fr. Presse" ajunge la conclusiunea, că décă nu se va sfărâma întregŭ fundamentulŭ politicei austriace, nu e cu putință, ca relațiunile Germaniei cu Rusia sĕ se fi îmbunătățitŭ în urma visitei Țarului, când Austria se vede silită a se gândi la mĕsurĭ militare din causa îngrijirei ce i-o insuflă intențiunile rusescĭ.

„Nu putemŭ sĕ presupunemŭ", dice „N. fr. Presse", „ca bărbații noștri de statŭ sĕ urmarescă o politică, care ar provoca unŭ duelŭ între Austria și Rusia, *pe când aliații noștri arŭ rĕmâné simpli privitorĭ.* Décă dér contele Kalnoky este îngrijatŭ pentru siguranța monarchiei, atuncĭ și principele Bismark trebue sĕ se témă de o amenințare a granițelorŭ germane".

Numita fóiă arată mai departe, cu câtă moderațiune a procedatŭ guvernulŭ austro-ungarŭ în afacerile orientale și cum s'a străduitŭ sĕ rĕmână între marginile tractatelorŭ și sĕ nu provóce pe Rusia, și finesce apoi cu următórele cuvinte:

„Situațiunea érăși s'a posomorîtŭ. Austria se razimă pe o politică de abținere și are aliațĭ puternicĭ. Alăturĭ cu imperiulu germanŭ încă totŭ ne tememŭ de rĕsboiu cu devastările și crudimile sale, dér nu ne tememŭ de nicĭ unŭ dușmanŭ. Décă Rusia va ataca pe Austria, se va isbi și de vĕrfulŭ baionetei germane. Numai pe acésta se mai radimă credința nóstră în pace. Décă însĕ amŭ fi greșițĭ în acéstă așteptare, atuncĭ monarchia nóstră ar fi în ajunulŭ unorŭ timpurĭ grele."

Totŭ cam în direcțiunea acésta, deși cu multŭ mai mare optinismŭ, tractéză cestiunea și fóia guvernului ungurescŭ „Pester Lloyd" de Marțĭ. Acéstă fóiă constată mai ântâiu, că Țarulŭ numai cu privire la Germania a datŭ ordinŭ foilorŭ rusescĭ ca sĕ-șĭ modereze limbagiulŭ, dér nu și cu privire la Austro-Ungaria, și că cu tóte acestea guvernulŭ rusescŭ nu încetéză de-a concentra trupe la granițele germane și austriace. Parola dilei, dice „Pester Lloyd", este: „sĕ veghiămŭ", ér câtŭ pentru pofta de rĕsboiu a cercurilorŭ rusescĭ speră, că ele șĭ-o vorŭ pierde, décă vorŭ cumpĕni, că Rusia este adĭ isolată și că stă față cu puternica ligă de pace. In fine declară, că cu tótă seriositatea situațiunei și cu tótă atitudinea amenințătóre a Rusiei nu póte crede încă că rĕsboiulŭ ar fi devenitŭ inevitabilŭ.

Concentrările rusescĭ la granița Austro-Ungariei.

Articolulŭ oficiósei „Fremdenblatt" din Viena, ce ni s'a semnalatŭ erĭ prin telegramă, este următorulŭ:

Deja de câtva timpŭ se ivescŭ scirĭ despre mĕsurĭ militare din partea Rusiei, care ar avea de scopŭ întărirea trupelorŭ rusĕscĭ din guvernămintele de către granița austro-ungară. Aceste scirĭ le-amŭ aflatŭ mai precisŭ în timpulŭ din urmă în foi germane bine informate și ar fi directŭ și autorisatŭ adeverite din partea Rusiei, decă s'ar dovedi ca corectŭ, că se înregistreză și in fóia oficială »Dniewik Warszavski«, care de sigurŭ aduce numai scirĭ militare autentice. Anume se dice că fóia din Varșovia adeveresce datele, că aceste întărirĭ de trupe destinate pentru guvernămentulŭ Varșovia suntŭ: divisiunea 13 de cavaleriă din Moscva, bateriile 20 și 22 de artileriă călărețĕ și unŭ regimentŭ de cazacĭ de Orenburg, care in parte au și sositŭ deja în garnisónele lorŭ cele nouĕ. Ce asemenea spune „Kreuzzeitung" că in Grodno a sositŭ ca garnisónă unŭ regimentŭ întregŭ. Numita foiă mai înregistréză și sgomotele despre fortificațiunile dela Narew și Bug.

Aceste scirĭ arŭ sta în contrastŭ cu iubirea de pace accentuată din tóte părțile și cu speranțele într'o reacțiune lămuritore și liniștitóre in urma întelnirei de deunădĭ in Berlinŭ. Cu tote astea ar fi sĕ așteptămŭ întru câtŭ acéstă întâlnire va influința asupra mĕsurilorŭ, ce e posibilŭ că s'au luatŭ încă sub alte presupunerĭ. Ce privesce pe Austro-Ungaria, pentru ea au valóre în deplină mĕsură cuvintele esprimate atâtŭ de clarŭ și energicŭ în discursulŭ de deunădĭ alŭ tronului germanŭ despre hotărîta inclinare d'a nu turbura pacea vecinilorŭ sĕi prin atacurĭ volnice.

Orĭ-ce amicŭ sincerŭ alŭ păcii ar pute regreta adencŭ, *décă Rusia concentrândŭ mereu și de aci încolo trupe ar face sĕ ne tememŭ de o seriósă amenințare a granițelorŭ nóstre și ne-arŭ sili sĕ punemŭ întrebarea, că óre grija imperiósă pentru siguranța monarchiei nu cere și din partea nóstră sĕ luămŭ mĕsurile corĕspundĕtóre, pentru ca sĕ nu rĕmânemŭ îndĕrĕtŭ față cu pregătirile amenințătóre și cu totulŭ neprovocate ale vecinului?*

România și alianțele Germaniei.

Sub acestŭ titlu, „Correspondance de Vienne" publică următórea corespondință ce i se trămite din Bruxelles:

D. de Bismark pare că uită cu totulŭ faimosa macsimă: Cine îmbrățișeză prea multŭ, strînge rĕu. Întreita alianță nu'i este de ajunsŭ. După ce a făcutŭ pe Austro-Ungaria și pe Italia sĕ intre în cerculŭ politicei sale, caută acum sĕ facă sĕ între una după alta in acestŭ cercŭ și Englitera, România și Spania, și chiar Belgia și Olanda. In ce modŭ va înțelege dénsulŭ a împăca interesele atâtŭ de contradictorii ale atâtorŭ numeróse puterĭ? Cum mai cu sémă voesce sĕ alieze neutralitatea Belgiei cu angagiamentulŭ ce ea ar trebui sĕ ia pentru a susține politica întreitei alianțe? Acestea suntŭ cestiunĭ pe carĭ unŭ omŭ de statŭ atâtŭ de esperimentatŭ ca d. de Bismark a trebuitŭ evidentŭ sĕ și le pună mai înainte d'a intra în negocierĭ cu miniștrii belgianĭ, englesĭ și românĭ.

Deja a trebuitŭ sĕ fiă insciințatŭ de resistența ce proiectele sale au provocatŭ la Bucurescĭ, unde opiniunea publică s'a pronunțatŭ în contra lorŭ în modulŭ celŭ mai categoricŭ. In adevĕrŭ, sĕ scie că d. Brătianu avea, acum doué lunĭ, intențiunea d'a se duce la Berlinŭ. Dér singura anunțare a acestei călĕtorii a pricinuitŭ în România o astfelŭ de emoțiune, încâtŭ primulŭ ministru a trebuitŭ sĕ renunțe la ea

Este adevĕratŭ că se afirmă, că unŭ tratatŭ ar fi cu tóte acestea încheiatŭ prin corespondință, a se sci în ce mésură România va fi angagiată se intervină în casŭ de complicațiunĭ în Orientŭ. Trebuie ca esperiența s'o fi învĕțatŭ că, în tratatele încheiate cu d. de Bismark, nimeni n'a câștigatŭ nicĭodată nimicŭ. Singură Germania s'a folositŭ întotdéuna în modulŭ celŭ mai esclusivŭ; aliații sĕi însĕ nicĭodată. Trebuie sĕ sperămŭ pentru România că ómenii sĕi de statŭ n'au uitatŭ acésta.

Câtŭ pentru marchisulŭ de Salisbury, dénsulŭ șĭ-a adusŭ aminte d'acésta. Invitatŭ asemenea de cancelarulŭ a adera la întreita alianță, primulŭ-ministru a făcutŭ cu multă politeță sĕ înțelégă, că Englitera ar dori sĕ-șĭ păstreze deplina și întrega libertate de acțiune.

Se scie că totŭ acésta este și atitudinea pe care Rusia o păstréză cu energiă dela suirea pe tronŭ a Țarului Alecsandru III; și tóte manoperile cancelarului Germaniei nu vorŭ putea sĕ schimbe nimicŭ. In resumatŭ din șese marĭ puterĭ carĭ au luatŭ parte la congresulŭ din Berlinŭ, trei suntŭ de o parte și trei de alta. Europa se află adi, ca și in anulŭ trecutŭ, împărțită în două tabere. Acésta este o situațiune, care lasă sĕ se prevadă seriόse complicațiunĭ. Orĭ ce s'ar dice, acésta nu este d'ajunsŭ pentru a asigura pacea Europei. Viitorulŭ ne va spune décă acesta este d'ajunsŭ pentru a asigura menținerea supremației germane.

Cehii și politica oficială a monarchiei.

In dilele trecute s'a ținutŭ în Praga o adunare convocată de clubulŭ Cehilorŭ tinerĭ, la care au luatŭ parte peste 800 de persóne. Au vorbitŭ deputații Vasty, Engel, Eduard și Iuliu Gregr. Etă darea de sémă ce o face „L'Autriche slave et roumaine" despre acéstă adunare:

După unŭ discursŭ remarcabilŭ alŭ d-lui Vasty contra politicei esteriόre a contelui Kalnoky, luă cuvĕntulŭ d-lŭ Ed. Gregr și făcu aspre imputărĭ deputațilorŭ din clubulŭ Cehilorŭ bĕtrânĭ, cărora patriotismulŭ și calitatea lorŭ de representanțĭ ai poporului cehŭ le impunea datoria de a declara pe față înaintea Europei întregĭ, în delegațiunĭ, că alianța cu Germania li se pare desastruósă pentru Austria și că o detestă marea maioritate a poporelorŭ imperiului.

După acestŭ discursŭ luă cuvĕntulŭ d-lŭ I. Gregr, proprietarulŭ foiei „Narodni Listy". Discursulŭ și-lŭ introduse arătându tóte greșelele politicei oficiale. Cabinetul Taaffe n'a avutŭ nicĭodată sincerŭ intențiunea de a realisa egalitatea de drepturĭ a diverselorŭ naționalitățĭ ale imperiului ce și-o înscrisese în capulŭ programului. Cei din Viena dela restabilirea dualismului n'au încetatŭ a'șĭ imagina, că arŭ puté reduce națiunea cehă la rolulŭ, ce îlŭ impunŭ Maghiarii adĭ Slovacilorŭ și Românilorŭ din Transilvania. (Vii aclamațiunĭ au isbucnitŭ la acéstă declarațiune.) I. Gregr dise că e urgentŭ a convoca reuniunĭ de alegĕtorĭ în tótă țera, pentru ca acestia sĕ învite pe representanții lorŭ, carĭ urmeză acéstă politică desastruósă, a resemna la mandatulŭ lorŭ și a ceda loculŭ cetățenilorŭ mai îngrijațĭ de demnitatea și de interesele națiunei cehe.

In fine președintele adunării, d-lŭ Tilser, a pusŭ la

votŭ o moțiune, care blamează politica urmată până aḑĭ de clubulŭ Cehilorŭ bĕtrânĭ și care preconisează mĕsurile propuse de I. Gregr. Moțiunea a fostŭ primită cu unanimitate.

SCIRILE ḐILEI.

După cum scrie »Bud. Hirlap“, 'cercurile conducĕtóre ale orașului Deșiu, afară de fișpanulŭ, suntŭ *în contra strămutărei episcopiei române gr. cat. din Gherla la Gherla,* din causă că episcopia pretinde sĕ ĭi se dea gratuitŭ celŭ mai frumosŭ locŭ din orașŭ, o parte din teritoriulŭ pe care se face astăḑĭ tĕrgulŭ, care cuprinde mai multe jugĕre. ‚Orașulŭ Deșiu — ḑice fóia ungurescă — care pe lângă tóte că este încunjuratŭ de 5 naționalitățĭ străine, mai vertosŭ de Valahĭ, a sciutŭ se-șĭ păzéscă neschimbatŭ caracterulŭ sĕu maghiarŭ, — privesce cu ochĭ timiḑĭ acéstă pornire, temĕndu-se, că mai curĕndŭ orĭ mai târḑiu se va românisa și că încuibându-se acolo Daco-Românii, aceștia vorŭ face presiune asupra elementului maghiarŭ.' — Mare-i dragostea ungurescă pentru Românĭ!

—x—

Representanța comunală din *Macău,* mâhnită de atâta disprețŭ din partea comitetului administrativŭ comitatensŭ, care a impusŭ din nou comunei pe suspendatulŭ căpitanŭ alŭ poliției Cseresnyes, a ordonatŭ contra acestuia cercetare disciplinară și l'a suspendatŭ de nou din postŭ cu o maioritate de 75 voturĭ Primarulŭ a fostŭ avisatŭ a esecuta imediatŭ conclusulŭ. Fișpanulŭ a substituitŭ pe Cseresnyes cu protonotarulŭ Bokos. — Unde-i solidaritate, trebue sĕ fiă isbêndă.

—x—

După cum comunică foile unguresci, se vorŭ pensiona o mulțime de funcționarĭ, 80—90, dela căile ferate, sub pretextŭ că *nu sciu unguresce* Der fiindŭ că se pensionéză funcționarĭ ca: Dworak, Figur, Firon, Gulich, Hermann, Hofmann, Kolibal, Lakic, Mancha, Schmidt, Steiner și Wrba, precum spune „Neues Pester Journal«, carĭ *sciu unguresce,* causa pensionarii lorŭ e că nu suntŭ Ungurĭ. — Incă o bună lecțiune pentru acei naivĭ carĭ credŭ, că sciindŭ unguresce potŭ trăi ca funcționarĭ

—x—

In curĕndŭ *va espira tratatulŭ de comerțŭ* dintre *Austro Ungaria* și *Turcia.* După cum spune o corespondență din Constantinopolŭ către »Pol. Korr.“, tractările pentru încheiarea unei convențiunĭ nouĕ s'au începutŭ, der nu e speranță sĕ se ajungă în curĕndŭ la o înțelegere, deore-ce în urma tractărilorŭ inainte, totŭ pentru încheiarea unei nouĕ convențiuni, între Turcia și Anglia de o parte și între Turcia și Franța de altă parte, têrêmulŭ pentru tractările cu Austro Ungaria a devenitŭ forte greoiu. Turcia vrea, afară de acésta, sĕ ingreuieze cu marĭ taxe importulŭ chibriturilorŭ, avĕnd intențiunea sĕ înființeze și sĕ esploateze în regiă fabricĭ proprii de chibriturĭ. Rĕu stămŭ cu raporturile comerciale mai în tóte direcțiunile.

—x—

Aniversarea a 70-a a ḑilei natale a I. P. S. S. Metropolitului Bucovinei și Dalmației, Silvestru Morariu Andrieviciu, s'a serbatŭ Sâmbătă în 14/26 Noemvrie a. c. prin oficiarea unei liturgii solemne în biserica catedrală din Cernăuțĭ și prin felicitările căldurôse, ce i s'au rostitŭ I. P. S. S. prin P. C. S. părintele archimandritŭ diecesanŭ Ciupercoviciu în numele întregei diecese și a întregului presbiteriu din Cernăuțĭ, ce era adunatŭ în sala ședințelorŭ consistoriale din reședința metropolitană. Prea sânțitulŭ metropolitŭ a rĕspunsŭ, că în etatea, în care se află, doresce sĕ se simță fiă care din cei de fațŭ așa de sănătosŭ, când va ajunge acea verstă, cum sĕ află singurŭ. „Deră — ḑice — „pe lângă sănătate se mai cere pentru dulcéța vieții omenescĭ și voiă bună, și nicĭ asta n'ar lipsi, décă riurile vieții nóstre bisericescĭ, ce curgŭ pe acestŭ pămĕntŭ strămoșescŭ alŭ nostru, n'ar fi turbure, decă orisonulŭ bisericeĭ nóstre ar fi seninŭ!“ In cele urmatóre a arĕtatŭ apoi I. P. S. S. cu cuvinte adêncŭ pătrunḑĕtóre relele, ce ne bântuie, și între viile aplause ale celorŭ de fațĕ a îndemnatŭ la »Concordiă“ pentru ajungerea scopului comunŭ și la lepădarea tuturorŭ ambițiunilorŭ și intereselorŭ personale rĕu înțelese. Dea Dumneḑeu sĕ fiă așa! esclamă „Revista Politică«.

—x—

Intre călĕtorii înecațĭ cu ocașiunea nenorocirei vaporului „Scholten“ apró
pe de Dover se află și Jetti de 24 anĭ, Veronica de 11 anĭ, Ignaz de 3 ani și Eduard (la sinŭ) *Solander* din *Sătmarŭ.*

—x—

In sĕptĕmâna trecută era p'aci sĕ ardă reședința episcopală din *Caransebeșŭ.* Pompierii au isbutitŭ s'o apere și sĕ localiseze foculŭ la edificiulŭ numitŭ alŭ „statului majorŭ.«

—x—

Lui »Pester Lloyd“ i se scrie din *Russkberg,* comitatulŭ *Carașŭ-Severinŭ,* că din camera de rechisite a societății minelorŭ de cărbunĭ din Ruschița s'a furatŭ multă dinamită, vr'o 25 de chilograme și 1600 de capse esplosive. Făptuitorii s'au descoperitŭ în persónele a trei băiașĭ romanĭ, în locuința cărora s'a și găsitŭ tótă dinamita. Judecĕtoria e nedumerită sĕ scie, că ce au vrutŭ ei sĕ încépă cu dinamită.

—x—

In *Saschizŭ* bântue pojarulŭ între copii sasí. Scóla săsescă s'a și închisŭ încă dela finele lui Noemvre. Până la 2 Decemvre nu se bolnăvise nicĭ unŭ copilŭ romanŭ.

—x—

Musicantulŭ ungurŭ Iosifŭ *Dandoczi* s'a spênḑuratŭ la 4 Decemvre în *Clușiu,* orașulŭ Kulturegyletului ardeleanŭ. Elŭ încercase și mai nainte sĕ se omore, tăindu-șĭ gâtulŭ de două orĭ, în Turda și în Clușiu. Vindecându-se însĕ și perḑĕndu șĭ încrederea în puterea cuțitului, își luă refugiulŭ la strĕngŭ, care-i și curmă viéța.

—x—

La 12 Decemvre n. *Sasii ardelenĭ* vorŭ serba în Sibiiu a 70-a aniversare a nascerei super intendentului (episcopului) bisericei ev. conf. augsb. din Ardealŭ, Dr. *Daniil Teutsch.*

—x—

Se scie, că canoniculŭ *Racski,* amicŭ alŭ episcopului croatŭ Strossmayer, fusese alesŭ președinte alŭ *Academiei sudslave de sciințe,* dér guvernulŭ ungurescŭ cu maghiaronii croațĭ au făcutŭ totŭ posibilulŭ de n'a fostŭ întărită de coróna alegerea. Dreptŭ rĕspunsŭ guvernului ungurescŭ și maghiaronilorŭ croațĭ, Racski a fostŭ din nou alesŭ președinte, der ne mai primindŭ acestŭ postŭ, fu alesŭ Paulŭ Muhics, fostŭ șefŭ de secțiune în guvernulŭ croatŭ, dér nu maghiaronŭ.

—x—

Societatea de lectură *„Andreiu Șaguna“* va ține *Ședință publică* Dumineca în 29 Noemvre st. v., în memoria Marelui Archipăstorŭ A n d r e i u, în sala cea mare a „Seminarului Andreianŭ« din Sibiiu. Inceputulŭ la 7 óre séra S i b i i u, 23 Noemvre 1887: *Comitetulŭ arangiatorŭ.* Oferte mărinimóse se primescŭ cu mulțămită și se vorŭ chita pe cale publică. — Programulŭ: 1. »*Rugăciune*«, corŭ de C. M. v. Weber, esecutatŭ de corulŭ societății. 2. *„Cuvĕntŭ ocasionalŭ“,* rostitŭ de Ioanŭ T e c u l e s c u, clericŭ curs. III. 3 *„Dumbrava roșie“,* — p. V. — legendă de V. Alexandri, declamată de Irimie I l i e s c u, clericŭ curs. II. 4. *„Colindă“,* (O ce veste minunată), cântecŭ poporalŭ întocmitŭ pentru corŭ de G. D i m a, esecutatŭ de corulŭ societății. 5. »*Unele credințe deșerte la Românĭ și urmările lorŭ*“, disertațiune de Alimpiu O p r e a, clericŭ curs. III. 6. »*Papinianŭ și Vespasianŭ*“, dialogŭ de I. Negruzzi, predatŭ de Ionŭ T e c u l e s c u, clericŭ curs. III și Alemanŭ Galea, clericŭ curs. II. 7. »*Sunt soldatŭ românŭ*«, cântecŭ poporalŭ întocmitŭ pentru corŭ de G. D i m a, esecutatŭ de corulŭ societății.

—x—

Tergulŭ anualŭ din ḑilele trecute ținutŭ în *Saschizŭ* (Sacsidŭ) a fostŭ de totŭ slabŭ. Pe când altă dată se aduceau câte 4—5000 vite, de rĕndulŭ acesta abia au trecutŭ peste 1000, dintre care s'au vĕndutŭ v'o 400 cu prețurĭ de totŭ eftine. Mai bine s'au vĕndutŭ porcii grașĭ, carí au fostŭ cumpĕrațĭ de Românĭ din ținutulŭ Sibiiului. S'au vĕndutŭ și multe mere pentru Germania cu bune prețurĭ, maja metrică cu 3 fl. 60 cr. — De n'ar păți-o Românii, sĕ le confisce finanții ungurescĭ porcii sub pretextŭ că suntŭ aduși din România ca »contrabandă“, cum o păți Grigorie Ionŭ!

Literatură. Istoria Româniloru dela Mureșulŭ de josŭ (dedicată d-lui Vinc. Babeșŭ) scrisă de *V. Grozescu,* broșura primă apărută în *Oradea mare,* tipografia lui Ottone Hügel, 1887. Cuprinsulŭ acestei broșure de peste 40 de pagine, formatŭ micŭ este: Introducerea despre începutulŭ Românilorŭ după inscripțiunĭ și date istorice; Cenadŭ, Sân-Nicolaulŭ mare, Comloșŭ, Igrișŭ, Saravolla.

Metodica scolei poporale de *Dr. Petru Piposŭ* profesorŭ, partea I generală, apărută în *Aradŭ,* în tipografia Diecesei române greco orientale, 1887. Cuprinsulŭ: In locŭ de prefață. O privire în istoria scólei. Problema scólei poporale. Raportulŭ scólei către familiă, biserică și statŭ. Sfera de activitate a scólei poporale. Invĕțămĕntulŭ. Obiectele de învĕțămĕntŭ. Metodulŭ învĕțămĕntului. Procesulŭ. Forma de învĕțămĕntŭ. Tonulŭ învĕțămĕntului. Principiulŭ didacticŭ cardinalŭ. Invĕțămĕntulŭ trebue sĕ fiă naturalŭ. Invĕțămĕntulŭ trebue sĕ se acomodeze după individualitatea elevilorŭ. Invĕțămĕntulŭ are sĕ fiă intuitivŭ. Invĕțămĕntulŭ are sĕ fiă clarŭ. Invĕțămĕntulŭ trebue sĕ sternéscă în elevŭ interesŭ multilateralŭ. Invĕțămĕntulŭ trebue sĕ fiă adevĕrat. Invĕțămĕntulŭ trebue sĕ producă o cultură trainică. Reprivire. Disciplina. Calitățile învĕțămĕntului. Națiunea metodicei. — Acestŭ bogatŭ materialŭ alcătuesce unŭ volumŭ de peste 130 pagine și învĕțătorii găsescŭ în elŭ o călĕuză de mare valóre. Prețulŭ e 60 cr. seu 2 lei.

Logofetulu Mateiŭ, novelă de *Ionŭ C. Panțu,* a apărutŭ în broșură, în tipografia Alexi din Brașovŭ. Se află de vĕndare la libraria Nicolae I. Ciurcu din locŭ, cu prețulŭ de 40 cr. — Novela descrie într'unŭ limbagiu forte poporalŭ viața de pe Bărăganŭ, și anume din județulŭ Ialomița în România.

Valea Bărgăului, 30 Noemvre 1887.

Unŭ actŭ de dragoste ungurescŭ. Onorate d-le Redactorŭ! Incă în anulŭ 1884 s'a fostŭ pusŭ din partea cărturarilorŭ românĭ din Valea-bărgăului bază la Reuniunea de lectură cu centrulŭ în Borgo-prundŭ. Și deórece ca membri ai Reuniunei s'au fostŭ înscrisŭ și cățĭva

---

FOILETONU.

Dicționarŭ poporalŭ.

(Cuvinte românescĭ din jurulŭ Năsĕudului, de poporŭ grăite și totŭ pentru poporu alcătuite)

adunate de dascălulŭ Iuliu Bugnariu.

1. *Belea*=nĕcazŭ, neplăcere d. e.

   Cautâ-țĭ tu casa ta,
   Ca sĕ nu dai de *belea!*

2. *Hăbarŭ*=nepăsare, indiferință; n'am hăbarŭ=nu'mĭ pasă, n'am grijă d. e.

   — Puică, nu'mĭ vorbi'nzădarŭ
   Trupulŭ meu n'are *hăbarŭ.*

3. *Vĕdană*=vĕdancă, fată căḑută, deflorată d. e.

   Stânse-mi-s'ar fi lumina
   Mai nainte d'ațĭ da mâna,
   Decâtŭ sĕ rĕmânŭ *vĕdană,*
   Fără casă, fără hrană,
   Fără milă de bărbatŭ
   Spre batjocura din satŭ!...
   (M. Pompiliu. Balade popor. rom.)

4. *Hăitașĭ*=haităi, vĕnătorĭ, pușcașĭ, pușcalăi (comuna Telciŭ lângă Năsĕudŭ) d. e.

   Șépte sute de hăitașĭ
   Și pe josŭ și călărașĭ!

5. *Giuruință*=giuruire, votŭ, prindere, apucare că vei face orĭ nu face asta și ceea d. e vei posti Vinerea, că nu vei lucra Joia, că nu vei da Marța din casă etc.

   Notă. Când cutare-va muiere pune votŭ, adecă: sĕ giuruiesce, atuncĭ chiamă șépte babe bĕtrâne și părăsite de lucrurĭ próste, carĭ punĕndu-se în genunchĭ pe fața căsii, înalță rugăciunĭ către Dumneḑeu, ca giuruința făcută sĕ fiă bine primită.

6. *Vileagŭ, vilețiu*=obște, publicŭ; adunare obștescă. Cuvĕntulŭ „vileagŭ', despre care se crede că ar fi formatŭ din ungurésculŭ „világ=lume, îlŭ vedemŭ folositŭ și de către unii cronicarĭ vechĭ, carĭ au trăitŭ prin vecululŭ alŭ XVIII. Așa d. e. Radu Popescu în Cronica sa, unde vorbesce despre Domnia a doua a Măriei Sale lui Nicolae Vodă, anulŭ 7226, ḑice între altele: „...și făcĕndŭ soborŭ mare la Metropolie, s'au cetitŭ în vilegŭ...«*) Totŭ astfelŭ vedemŭ folositŭ cuvĕntulŭ „vilegŭ“ și la vorniculŭ Grigore Ureche.
   (A se vede Măcelulŭ dela Cosminŭ)

7. *Buntuzuire* (ca verbŭ și substantivŭ)=a strica buna întocmire, buna rĕnduială a unui lucru d. e. a buntuzui vestmintele în ladă orĭ cărțile în dulapŭ etc.

8. *Hămnișagŭ*=falsitate, viclenie, vulpenie; înșelăciune, tĕlhărie. D'aci adjectivulŭ »hamniș' din ungurésculŭ „hamis«=falsŭ, viclenŭ, perfidŭ, vulpenețŭ, necredinciosŭ.

9. *Ciufŭ,* ciufuluire (ca verbŭ și subst.)=batjocurire; desprețuire d. e.:

   Of! sărace bade prostŭ,
   Sărace, nebunŭ ai fostŭ,
   Tu-ai gânditŭ că te iubescŭ,
   Dér numai te *ciufulescŭ.*

10. *Hibă*=greșală, erore, sminteă. De aci adjectivulŭ „hibașŭ“=defectuosŭ, cu scăderĭ.

11. *Baiu* (ung.)=nĕcazŭ, nevoie; grijă d. e. Multă hibă și multŭ baiu pe capulŭ nostru.

12. *Buiacŭ.* Se ḑice despre unŭ omŭ puținŭ truditŭ, puținŭ muncitŭ, omŭ desmerdatŭ, omŭ care nu'șĭ încape'n piele. *Buiecime*=desmerdare.

13. *Vrajbă*=larmă; cértă, sfadă, scârbă; împroșcare. De aci verbulŭ: a învrăjbi=a alunga pe cineva, a-lŭ proșca cu vorbe d. e. Șĭ-a învrăjbitŭ femeia și băieții.

14. *Ogașŭ* (ung.)=tăietura; loculŭ pe unde merge róta carului.

15. *Cĭar'*=chiar' d. e. Chĭar' bine a venitŭ! chĭar' bine a umblatŭ. (în Bănatŭ: bașŭ bine!)

16. *Zăvârșagŭ*=tulburare, neliniște d. e. Astăḑĭ suntŭ în lume mai multe *hămnișagurĭ* și *zăvârșagurĭ,* decâtŭ câte galițĭ p'unŭ hotarŭ!

17. *Șuhan* (ung.)= nicĭ odată, nicĭ când d. e.

    Cu mândra, care o am,
    N'oiu vede raiulŭ *șuhanŭ.*

    Pe alocurea se ḑice și „șuhănită“ d. e. Șuhănită nu lŭ mai vedĭ...!

*) A se vede „Fragmente de autorii românĭ vechĭ și modernĭ, de C. S. S t o i c e s c u. Partea IV și V pag. 90.

streinĭ, intre carĭ şi unŭ Sĕcuiu, Românii — bagŭ-semă din dragoste către aceştia, ca sĕ nu dicŭ din neprecauţiune — i au datŭ Reuniunei titlulŭ de: »*Reuniunea de lectură internaţională din Valea-bărgăului.*“

Proiectulŭ de statutŭ alŭ acestei Reuniunĭ, îndată după punerea sa in vieţă, s'a şi trimisŭ ministrului de interne spre aprobare. Dér *ministrulŭ* se vede că a aflatŭ ceva pricină intre §-ii statutului şi la prima ocasiune *l'a retrimisŭ statutulŭ* comitetului spre corectare. Intr'aceea in casă se nasce certă şi neinţelegere, căcĭ vorba ceea: „nu mĕ lăsa sĕ morŭ, că nu te-oiu lăsa sĕ trăescĭ.“ Aşa şi in casulŭ de faţă Ungurulŭ, respective Sĕcuiulŭ, ca »nemnişŭ“ şi representantŭ alŭ „ideii de statŭ ungurescŭ« secundatŭ de cei câţiva streinĭ, nisuia a dirige trebile reuniunei după calapodulŭ ungurescŭ, ba chiar a da reuniunei o infăţişare cu totulŭ ungurescă.

Românii, veḑĭ bine, nu putéu suferi acesta şi — deşi cam târdiu — începură a căpăta minte, venindŭ adecă la convingerea, că cu *streinulŭ dintr'unŭ blidŭ nu e bine niciodată sĕ mănâncĭ.*

Astfelŭ in şedinţa ţinută la 30 Maiu 1885 cărturarii românĭ decretară înfiinţarea unei Reuniunĭ de lectură purŭ românéscă. Proiectulŭ de statutŭ fără amânare se trimise pe calea administrativă ministrului spre aprobare. Dér ce sĕ veḑĭ!?... *Ministrulŭ*, cu „dragostea« cu care intémpină tóte afacerile românescĭ, totŭ cu aceeaşĭ intémpină şi afacerea acestei Reuniunĭ române proiectate — *neaprobând'o* adecă, şi anume din motive forte slabe, ba fără temă de pĕcatŭ potŭ ḑice, că chiar ruşinóse pentru unŭ ministru ce pretinde a sta in fruntea unui statŭ constituţionalŭ şi încă in veaculŭ alŭ XIX-lea.

Ca documentŭ lasŭ sĕ urmeze aicĭ din vorbă în vorbă rĕspunsulŭ motivatŭ alŭ ministrului şi adresatŭ pe calea administrativă preşedintelui interimalŭ alŭ Reuniunei:

Dela supra-pretorele cercului Iadŭ.

Nr. 122/1886
fszb.

Onoratei primării comunale
in B. Bistriţa.

In urmarea ordinaţiunei vice comitelui cu Nr. 84/1886 eştĭ incunosciinţată spre a încunosciinţa pe preşedintele Reuniunei române de lectură din Valea-bărgăului Simionŭ Monda, pentru mai departe încunosciinţare, că deorece pe lângă Reuniunea esistentă in Borgo-Prundŭ — avendŭ in vedere împrejurările locale — înfiinţarea unei alte reuniunĭ nu se póte pretinde, escelenţa sa d-lŭ ministru de interne conformŭ rescrisului sĕu d. d-to 31 Decemvre a. trecutŭ Nr. 1278 din acéstă pricină nu a putută provede proiectulŭ de statutulŭ trimisŭ cu clausula de aprobare.

Bistriţă, la 9 Ianuarie 1886.

Kaules m. p. supra pretorŭ.

Precum se póte vede din scrisórea de mai susŭ, ministrulŭ a fostŭ bine informatŭ despre impregiurările localĭ din B.-Prundŭ, şi cum nu, când dóră Bánffy era basă în comitatulŭ Bistriţa Năsĕudŭ şi pe atuncĭ; şi aşa a avutŭ déră cine sĕ'lŭ informeze pe ministru, şi apoi pe basa acestei informaţiunĭ nu a aflatŭ cu cale şi nicĭ echitabilŭ ca sĕ aprobe statutele unei reuniunĭ înfiinţate de representanţii cărturarĭ ai unei poporaţiunĭ de peste 10 000 de locuitorĭ, — faţă de o reuniune — şi aceea mai numai cu numele — susţinută de 4—5 strĕinĭ importaţĭ.

Der acesta e dragoste unguréscă şi învĕţaţĭ suntemŭ cu dânsa de mai bine de 10 anĭ de ḑile, de când se practiséză, şi mai alesŭ faţă de naţionalităţile nemaghiare — nu mai puţinŭ faţă şi de Românĭ, când e vorba de a'şĭ crea vr'unŭ aşeḑĕmentŭ promovătorŭ de înflorirea şi ridicarea lui, fiă intelectuală seu materială.

Der bunăvoinţa ministrului ungurescŭ nu s'a mărginitŭ numai la atâta. Câţi va cărturarĭ românĭ şi mai alesŭ din generaţiunea mai tinĕră, vĕḑendŭ câtŭ de folositóre ar fi înfiinţarea unei bibliotecĭ poporale cu scopŭ de a rĕspândi gustulŭ de cetitŭ între poporaţiunea română de pre acéstă vale, care in mare parte scie ceti şi scrie, întrunindu-se la 13 Martie a. c. intr'o şedinţă, décretéză înfiinţarea unei bibliotecĭ poporale în Borgo-Prundŭ sub numele de: „Biblioteca poporală română din Valea-bârgăului“. Scopulŭ acestei bibliotecĭ era — după cum am mai amintitŭ — de a promova gustulŭ de cetire românéscă între poporaţiunea de pre acéstă vale. Cărţile pentru bibliotecă, precum şi foile periodice românescĭ aveau sĕ se procure din contribuirile cărturarilorŭ românĭ din acéstă vale, precum şi a altorŭ Românĭ de bine ce s'arŭ fi înscrisŭ ca membri fondatorĭ sĕu ordinarĭ la acéstă bibliotecă şi nu mai puţinŭ şi din tacsele adunate pentru cetirea cărţilorŭ din bibliotecă — lucru firescŭ, mai multŭ numai dela cărturarĭ, căcĭ membrilorŭ din poporŭ cărţile aveau a se împărţi gratisŭ, afară de casulŭ când ei de bună voiă arŭ fi contribuitŭ câte câţiva crucerĭ.

Lucrându se unŭ proiectŭ de statutŭ, érăşĭ s'a trimisŭ ministrului spre aprobare în bună credinţă că ministrulŭ nu va pune nicĭ o pedecă înfiinţărei unei instituţiunĭ aşa de nevinovate şi atâtŭ de salutare.

Der de „dragostea unguréscă“ nu amŭ fostŭ cruţaţi nicĭ de astă dată, ci pre calea administrativă *ni se înapoiază statutulŭ* însoţitŭ de următorulŭ rĕspunsŭ, pre care în traducere fidelă îlŭ lasŭ sĕ urmeze aicĭ:

Nr. 6395—1887.
vice-comit.

Onoratului supra-pretoriatŭ alu cercului Iadŭ
în Bistriţă.

In urmarea înaltului rescrisŭ alŭ ministrului de interne reg. ung. d. d. 31 Augustŭ a. c. Nr. 591 proectulŭ de Statutŭ alŭ înfiinţândei bibliotecĭ poporale române din Valea-bârgăului dimpreună cu tóte aclusele, ţi se retrimite cu aceiaşĭ observare, ca sĕ încunosciinţezĭ pe urzitorii acestei reuniunĭ, că deórece statutele-sŭ întocmai totŭ aceleaşĭ ca şi ale reuniunei de lectură, schimbându-se numai titlulŭ, cărora încă in anulŭ 1885 sub Nr. 1278 li s'au denegatŭ aprobarea, totŭ din aceeaşĭ pricină ca şi atuncĭ, ministrulŭ nu le-a putută provedea cu clausula de aprobare.

Bistriţă, la 9 Septemvre 1887.

Lani m. p.,
vice-comite.

Va sĕ ḑică totŭ de »dragostea« reuniunei celorŭ 4—6 străinĭ importaţĭ, ministrulŭ nu a putută sĕ aprobe statutulŭ unei instituţiunĭ promovătóre de binele a mai bine de 10 000 Românĭ. Frumósă „dreptate“ a ministrului ungurescŭ! Numai în Asia i-ai putea afla sémĕnŭ.

După tóte acestea opintirĭ fără succesŭ ale cărturarilorŭ românĭ din acéstă vale ar urma — după părerea unora — ca sĕ lăsămŭ lucrulŭ într'atâta, pentru ḑile mai bune şi pentru unŭ guvernŭ mai echitabilŭ. Dér eu nu suntŭ de acéstă părere, şi totŭ ca mine — nu mĕ îndoiescŭ — că vorŭ fi şi alţii. Ci acuma ar fi bine, ca preoţii şi învĕţătorii în bună înţelegere şi cu alţi cărturarĭ ce se află prin comune sĕ se pună pe lucru fără amânare, şi sĕ înfiinţeze pe lângă fiăcare şcolă confesională — înţelegu acolo unde nu suntŭ până acuma înfiinţate — câte-o bibliotecă, deórece acestea şi suntŭ prescrise prin lege şi prin statutele diecesane. Bibliotecile înfiinţate odată, ca sĕ corĕspundă şi in faptă numelui ce-lŭ pórtă, ar trebui ca sĕ fiă provĕḑute cu cărţĭ bune şi folositóre. Dér se nasce întrebarea, că pe ce sĕ se procure acestea cărţĭ?! Lucru firescŭ că pe minciunĭ nu se potŭ procura, ci numai şi numai pe banĭ. Dér cum şi de unde sĕ se adune aceştĭ banĭ?! Fiăcare preot localŭ precum şi învĕţătorŭ şi alţĭ cărturarĭ, sĕ premérgă cu esemplu, sĕ contribue care cât póte cu câţĭva crucerĭ — fiă pe sĕptĕmână séu chiar pe lună pentru aceste bibliotecĭ şĭ-apoi fiăcare în cerculŭ sĕu de activitate sĕ stăruiască pe lângă economii cu dare de mână din satŭ, ca sĕ facă totŭ asemenea, şi numai ce ni-amŭ treḑi că în scurtŭ timpŭ avemŭ parale din care apoi s'arŭ putea provedea bibliotecile înfiinţate cu cărţĭ şi alte scrierĭ folositóre. Bibliotecile, după ce vorŭ fi provĕḑute cu cărţi, nu ar trebui sĕ servéscă numai spre înfrumseţarea mobiliarului scólelorŭ, — după cum am putută constata acésta şi până acuma, acolo unde suntŭ deja înfiinţate, — ci ar trebui sĕ se foloséscă în adevĕrŭ. Sĕ se împărţéscă adecă cărţile, fiă gratuitŭ, fiă pentru tacsă de câţĭva crucerĭ — sătenilorŭ din poporŭ, carĭ sciu ceti, ca astfelŭ în ore libere în duminecĭ şi sĕrbătorĭ cei cu râvnă sĕ pótă trage folosŭ din ele cetindu-le.

Éră ca gustulŭ de cetire mai uşorŭ sĕ se rĕspândéscă şi sĕ prindă rădăcinĭ în poporulŭ de prin sate, ar fi bine ca in fiă-care satŭ sĕ se pună în practică şi aşa numitele scóle de adulţĭ, unde adunĕndu-se în Duminecĭ şi sĕrbătorĭ tineretulŭ satului, ba chiar şi bărbaţĭ în vĕrstă, preotulŭ localŭ şi învĕţătorulŭ orĭ alţĭ cărturarĭ sĕ mérgă sĕ le prelégă câte-va óre lucrurĭ bune şi folositóre şi totodată promovătóre de bunăstarea lorŭ morală şi materială şi sĕ-i îndemne a ceti espunĕndu-le folósele ce le potŭ trage din acésta. Éră ca mai uşorŭ sĕ pótă atrage tineretulŭ la aceste scóle de adulţĭ şi sĕ îndemne pe părinţĭ de a o face acésta, ar fi consultŭ şi frumosŭ ca în fiă-care comună din adulţĭ sĕ se formeze câte unŭ chorŭ, care sĕ cânte in biserică şi prin acesta sĕ stirnéscă între credincioşĭ voia de a cerceta şi biserica.

Ca tóte acestea instituţiunĭ folositóre sĕ se pótă introduce şi practica cu succesŭ în fiă-care comună de pe acéstă vale, ba şi în alte părţĭ, sĕ recere ca preoţii şi învĕţătorii precum şi alţĭ cărturarĭ sĕ se pună pe lucru fără amânare şi cu abnegaţiune, căcĭ numai atuncĭ vomŭ pute ajunge cu succesŭ la ţintă, carea e de a cultiva poporulŭ opincarŭ şi numai aşa vomŭ pute face pe poporŭ sĕ ne stimeze, déca va veni la convingerea că-i voimŭ binele şi ne interesămŭ de elŭ, precum şi ne urmeză cu încredere şi fără şovăire şi in alte întreprinderĭ de interesŭ naţionalŭ. — *bârgăuanulŭ.* —

Necrologŭ. — **Georgiu Angyelu,** consiliarŭ de Curte in pensiune, în etate de 81 anĭ, după unŭ morbŭ scurtŭ astăḑĭ la 3 óre dimineţa şĭ-a datŭ nobilulŭ sufletŭ în mânile Creatorului. Rĕmăşiţele pămĕntescĭ ale repausatului se vorŭ depune la odihna eternă Joi în 8 Decemvre s. n. la 3 óre după ameḑĭ in cimiteriulŭ din locŭ după ritulŭ greco-catolicŭ. Acéstă jalnică şi durerósă scire o aducŭ la cunoscinţa tuturorŭ consângenilorŭ, amicilorŭ şi cunoscuţilorŭ.

Sas-Sebeşŭ, în 6 Decemvre 1887. *Jalnicii Consângenĭ.*

Fiă-i ţĕrîna uşóră şi memoria eternă.

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu.

---

18. *Năpustire* (ca verbŭ şi subst.)=slobodire, demitere d. e. Năpustit'ai pruncii dela şcólă? — Fi bunŭ şi năpusteşte viţeii din grajdŭ! — Ţĭ am spusŭ sĕ nu năpustescĭ vĕrtejulŭ pe uşă!
Căpitane, căpitane
Năpusti-mĕ din cătane!
19. *Tistaşŭ* (ung.)=curatŭ; clarŭ, limpede d. e. Acesta-i omŭ tistaşŭ. Elŭ grăiesce tistaşŭ româneşce! Pe alocurea se aude şi cuvĕntulŭ „tistăşagŭ“=curăţenie; limpeḑime.
20. *Burculuire* (ca verbŭ şi subst.)=a invinge, a birui d. e. cu vorba. Ţi-am spusŭ omenesce, că te-a *burcului*, că dóră veḑĭ tu bine acesta are o gură ca o meliţă!
21. *Fuicaşŭ*=omŭ nebunaticŭ, săritŭ din ţiţinĭ; fără scaunŭ la vorbă.
22. *Délă*=vină; pricină.
23. *Colnicŭ*=cărare, care fuge dreptŭ la vale pe cóste.
Pe celŭ délŭ, pe celŭ colnicŭ
Merge unŭ tinerelŭ voinicŭ.
24. *Mămuţă*=mamă, maică, măicuţă.
Bădiţă, apă ţi oiu da,
Der guriţă credŭ că ba,
Că m'a bate *mămuţa!*
25. *Jarnău*=părău făcutŭ în scopulŭ de a se scurge apa.
26. *Pecuină* pl. pĕcuinĭ=oile carĭ dau lapte.
27. *Mânzărĭ* (n'are singularŭ)=oile şi caprele, carĭ umblă pe strungă, adecă se mulgŭ.
Pe celŭ dealŭ cu clăile,
Badea i cu mânzările.
28. *Lăşire* (ca verbŭ)=a alunga, a gonĭ d. e. paserile.
Câţĭ drumarĭ pe drumŭ treceau
Toţĭ în cuibulŭ meu svĕrleau
Şi pe mine mĕ *hăşiau.*
29. *Cicere* (ca verbŭ şi subst.)=Chitire, înfrunsĕţare, împodobire.
Casa ta-i frumosŭ *cicită*
Şi-i cu paie acoperită!
30. *Buire* (ca verbŭ)=năvălire, a da năvală, grămădire.
Corbii grămadă buiau,
Preste taberĭ se'nvĕrteau
Şi cu gróză croncăneau.
31. *Cergă*, aşa se numesce unŭ felŭ de ţolŭ, pregătitŭ din lână şi cânepă (Rodna veche şi nouă)
Mĕi, bădiţă, omŭ ciudatŭ,
Inturna-te-ar măta 'n patŭ,
M'ai iubitŭ şi m'ai lăsatŭ;
Inturna-te-ar cu ţolulŭ,
Că-mĭ fuşĭ dragă, ca sufletulŭ,
Inturna-te-ar cu *cerga*,
Că-mĭ fuşĭ dragŭ ca inima!
32. *Cârnire* (ca verbŭ)=a trage încóce şi'n colo; a smênci ceva cu puterea.
33. *Hâcă*=nĕcasŭ, neplăcere, supărare, scârbă, sfadă, céртă, procesŭ.
C'a vini Vinerea mare,
Pentru puiŭ a fi 'ntrebare,
Şĭ a veni Vinerea mică,
Şi s'a 'ntinde mare *hâcă.*
34. *Măşcatŭ*=bobatŭ d. e. grâulŭ.
Frunḑă verde grâu măşcatŭ,
De tinĕrŭ m'am însuratŭ,
Rea muiere mi am luatŭ.
35. *Hârcăire* (ca verbŭ)=rĕsuflare de greu. D'aicĭ subst. „hârcă«=babă bĕtrână.
36. *Zăhăire*=conturbare, disturbare, smintire dela ceva lucru; nĕcăjire, supărare.
Aşŭ da doi boi şi mai bine
Sĕ găsĕscŭ unŭ omŭ ca mine;
Boii nu mĕ *zăhăiescŭ*,
Omŭ ca mine nu găsescŭ.
37. *Mocoşire* (ca verbŭ şi subst.)=umblare 'ncolo şi încoce, pierdere de vreme.
Şi prin casă *mocoşesce*
Şi pricinĭ 'şĭ totŭ găsesce.
38. *Frélă*=bărbatŭ orĭ muiere, care grăiesce câte verḑĭ şi uscate. D'aicĭ verbulŭ: a *freli*=a vorbi fără căpătâiŭ, fără motivŭ.
39. *Tortorosală*=omŭ care vorbesce fără şirŭ, fără logică. D'aicĭ verbulŭ: a tortorosi=a vorbi multe, der rele.
40. *Flişturā*=fată nebunatică, sărită din ţiţinĭ.
41. *Fleóncă*=femeiă próstă, îmbrăcată fără nicĭ unŭ pic de îngrijire.
42. *Flendură*=vĕşmĕntŭ rĕu, sfârticatŭ, ruptŭ.
43. *Forforodii*=minciunĭ, vorbe băbescĭ.
44. *Rapsă*, rapţă=lovitură, palmă.

(Va urma)

Cursulŭ la bursa de Viena

din 5 Decemvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	99 95	Bonurĭ croato-slavone	104 25
Rentă de hârtiă 5%	95.90	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149 75	Imprumutulŭ cu premiu ung.	124.90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	95 70	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —	Renta de hârtiă austriacă	81 35
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	112 —	Renta de arg. austr.	83 —
Bonurĭ rurale ungare	105.40	Renta de aurŭ austr.	112 30
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 40	Losurile din 1860	134.70
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104 20	Acţiunile băncel austro-ungare	887 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 20	Act. băncel de creditŭ ung.	286.25
Bonurĭ rurale transilvane	104 40	Act. băncel de creditŭ austr.	279. 0
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.93
		Napoleon-d'orĭ	9.96
		Mărcĭ 100 împ. germ.	61.70
		Londra 10 Livres sterlinge	126.—

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 19 Noemvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	93½	9?½
Renta rom. amort. (5%)	96—	97—
» convert. (6%)	91—	92—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	105—	106—
» „ „ (5%)	91¾	92¼
» » urban (7%)	103—	104—
» » » (6%)	96—	97—
» » » (5%)	87½	88½
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.¼	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.03	2.04

Cursulu pieţeĭ Braşovŭ

din 6 Decemvre st. n. 1887.

Bancnote româneseĭ	Cump.	8.55	Vênd.	8.57
Argint românesc	»	8.52	»	8.56
Napoleon-d'orĭ	»	9.94	»	9.96
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.25
Imperialĭ	»	10.22	»	10.26
Galbenĭ	»	5 87	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	110.—	»	111.½
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Peşta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute sera.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 01 minută dimineţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucurescĭ:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după amedĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amedĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucurescĭ la Braşovŭ:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amedĭ.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Braşovŭ la *Rĕşnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 min. după amedĭ.
b) „ „ *Zizinŭ*: 4 óre după amedĭ.
c) „ „ in *Săcuime* (S. Georgĭ): 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgăraşŭ*: 4 óre dimineţa.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre dimineţa.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕşnovŭ Zĕrnescĭ-Branŭ* la Braşovŭ: 10 ore înainte da amedĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Braşovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Săcuime* la Braşovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgăraşŭ* la Braşovŭ: 2 óre dimineţa.
e) „ *Săcele* la Braşovŭ: 6 óre 30 minute séra.

TARIFA
anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. —cr. 6.
Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de	3— 4 orĭ	10%
„ „ „	5— 8 „	15%
„ „ „	9—11 „	20%
„ „ „	12—15 „	30%
„ „ „	16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ		50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului poştalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa ămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Décă se ivescŭ iregularităţĭ la primirea ḑiarului onor. abonaţĭ suntŭ rugaţĭ a ne încunosciinţa imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze.

ADMINISTR. „GAZ. TRANS."

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.